En teori om allt

Frågan om vad medvetandet är har många filosofer och forskare grubblat över i alla tider. Den kände franske filosofen ***René Decartes*** var en av dem och han lockades till Stockholm på 1600-talet under Upplysningstiden av Sveriges upplysta drottning Kristina. Han avled under sin vistelse i Stockholm 1650. Hans mest berömda uttalande i frågan var ***”jag tänker, alltså finns jag till”.*** Historiskt har vetenskapen placerat medvetandet innanför pannbenet. Den mest kände personen från den tidiga delen av Upplysningstiden var ***Leonardo da Vinci*** (1452–1519), som var ett italienskt universalgeni, känd som konstnär, uppfinnare, vetenskapsman och renässansens idealfigur. Han funderade också över vad människans medvetande var och han konstaterade att ***”all vår kunskap kommer av vad vi känner”*** d.v.s, det är vad vi förnimmer med våra sinnen (syn, hörsel, lukt, smak och balanssinnet), som i hjärnan omvandlas till våra upplevelser och blir **vår perception eller varseblivning,** som är den samling processer i hjärnan som tolkar informationen från sinnena.

På senare tid har modern forskning gett upphov till nya möjligheter att analysera hjärnan och vår perception fungerar. Och ofta är det fysiker som attraheras i dessa grubblerier, som handlar om upplevelserna och om att allt liv har en såväl fysisk som andlig dimension.

T**två kulturrevolutioner** under 1500-talet ledde till den s.k. Upplysningstiden under 1600- och 1700-talen, som gjorde att Västvärlden blev den mest utvecklade regionen i världen.

Den första var renässansen i Italien, som förenade tro och vetande, vilket gjorde det möjligt ”att tänka själv” och ledde till ett förnuftigare samhälle.

Den andra kulturrevolutionen var reformationen med protestantismen i Tyskland, som gjorde att den konservativa katolska kyrkan blev mer demokratisk, vilket sammantaget gav som resultat en fantastisk samhällsutveckling.

Nyligen har Uppsalaprofessorn ***Maria Strömme*** lanserat en ny modell om koppling mellan kvantmekaniken och människors metafysiska upplevelser, som har väckt sensation i forskarvärlden. Om detta har journalisten och författaren ***Anders Bolling*** skrivit en artikel i tidskriften FOKUS nr 39 i september 2026.

Detta är ett sammandrag av FOKUS-artikeln gjord för **tankesmedjan Kreaprenör**, eftersom vi länge har intresserat oss för den digitala utvecklingen och de etiska problem som uppstår när vetenskapen tränger sig in och maipulerar vårt innersta – vårt medvetande - och bokstavligen kommer i direkt kontakt med det som är vårt innersta liv och som andligheten länge har kallat ”den heliga anden”.

Ett paradigmskifte

Det som fick Maria Strömme att lansera sin modell för medvetandet, var att den konventionella bilden av att hjärnan producerar vårt medvetande inte gick ihop med av många observerade fenomen.

En majoritet av de tillfrågade säger i en undersökning att de någon gång har vänt sig om, när de har känt att någon stirrar på dem.

En lika stor majoritet säger sig ha åstadkommit det motsatta, att de anser sig ha lyckats få någon att vända sig om genom att stirra på dem.

Om medvetandet bara finns innanför skallbenet och ingen icke-fysisk kraft kan nå utanför kroppen ska något sådant förstås inte vara möjligt.

Exemplen ovan är kanske för banala för att göra en stor sak av dem.

Ett annat exempel är dock att försökspersoner i dussintal så kallade **Ganzfeld-experiment** har lyckats påverka resultatet, när man testar telepatisk förmåga. Graden av påverkan är statistiskt säkerställd, vilket inte är lika banalt.

Andra studier har dokumenterat att personer som varit kortvarigt kliniskt döda och saknat hjärnaktivitet, efteråt har kunnat beskriva vad som skett och har sagts i andra rum eller andra byggnader än de där där deras kroppar låg när de var ”döda”.

Men det kanske mest spektakulära och obegripliga av alla neurologiska fenomen är så kallat **förvärvat savant-syndrom**. Det innebär att personer efter någon form av fysiskt trauma plötsligt får extraordinära förmågor de inte haft förut, ofta inom konst, musik och matematik. Några började tala främmande ett eller fler främmande språk de haft ingen eller mycket lite kontakt med tidigare.

Maria Strömme fick således inte den konventionella bilden om hjärnans medvetande att gå ihop med dessa fenomen. Ju längre in i underligheter man kommer desto svårare får den etablerade vetenskapen kämpa för att hålla sin förklaringsmodell vid liv. Och blir det tillräckligt många

överlever inte den rådande förklaringsmodellen. Då inträffar det som kallas ett paradigmskifte.

Den nya teorin om allt väcker intresse

När Maria Strömme grubblade över hur många mänskliga fenomen som inte ryms inom den konventionella gjorde hon något ovanligt. Hon är fysiker och professor i materialvetenskap och skerv en forskningsartikel om verklighetens natur som bryter igenom den omhuldade gränsen mellan vetenskap och andlighet, där hon antar något som sant eller givet, som en grund för vidare resonemang eller teoribildning. Hon fick artikeln publicerad i slutet av 2025 i tidskriften AIP Advances vars redaktör lyfte fram den som en extra viktig artikel. Oerhört och hur oerhört skulle det snart visa sig. Hon fullständigt bombarderades med meddelanden, förfrågningar, samtal och förslag. Brevlådan blev full och man mailade egna teorier. Det är framförallt teoretiska fysiker, biologer och neurologer från hela världen, som hör av sig, men också teologer, buddister och privatpersoner, säger Maria Strömme. Artikeln blev snnabt den mest lästa i AIP Advances hela arkiv och i skri vande stund har 147.000 personer läst den.

Kärnan i Strömmes nya teori finns i rubriken:

”Universiellt medvetande som grundläggande fält ; en teoretisk bro mellan kvantfysik och icke-dualistisk filosofi.”

Icke-dualistisk filosofi är ett ställningstagande som utmanar den traditionella dualistiska uppfattningen av verkligheten. Det betonar att alla fenomen är sammanlänkade och att distinktioner mellan subjekt och objekt är illusioner. Genom meditation och praktik kan individer uppnå en förståelse av enhet, där begrepp som gott och ont inte längre tillämpas. Icke-dualistisk filosofi är centralt inom flera filosofiska och religiösa traditioner, inklusive buddhism, vedanta och shaivism. Det handlar om att överskrida dualistiska distinktioner, särskilt i samband med enheten mellan kropp, tal och sinne. Denna förståelse ger upphov till en djupgående förståelse och en upplevelse av frid och harmoni, där konflikten mellan gott och ont inte längre är relevanta.

Idén att medvetandet är verklighetens fundament är väl känd bland forskare som studerar medvetandet och parapsykologiska fenomen, men är fortfarande kontroversiell bland fysiker. Konsekvensen är att det är medvetandet som ger upphov till både tid, rum och materia och inte

tvärtom. De vänder upp och ner på den moderna föreställningen om hur världen är konstruerad.

Som framgår av rubriken vill Strömmes teori överbrygga klyftan mellan naturvetenskap och det som brukar kallas andlighet.

Den naturliga mellanstationen mellan dessa båda världar är kvantfysiken. Den har funnits i hundra år, men det är först nu som forskare i mittfåran av vetenskapen på allvar börjar kopplingar mellan mångtusenåriga skrifter som hinduismens vedaböcker och buddistiska motsvarigheter.

Bland kvantfysikens pionjärer gjordes sådana referenser av ex:vis nobelpristagarna ***Niels Bohr***, ***Erwin Schrödinger*** och ***Werner von Heisenberg***. Mot slutet av sin karriär avslutade Schrödinger sina föreläsningar med; **”Antalet medvetanden i universum är en”**.

”Det häpnadsväckande är att i princip samtliga de tidiga kvantfysikerna som öppnade våra ögon för en ny förståelse av verkligheten ser samma sak”, säger Maria Strömme. När hon tog fram sin modell resonerade hon sig fram till hur det skulle se ut om hon använde ett kvantfysiskt språk ; *”Aha, individuella blir lokala tillstånd”*, tänkte hon. ”*OK, excitationer och lokala tillstånd, som partiklar, de går tillbaka till fältet när partikeln försvinner”*.

Förklaring: Inom fysik och kemi innebär **excitation** att en atom eller molekyl tar upp energi, vilket gör att en elektron rör sig från sitt grundtillstånd till ett högre energitillstånd, ofta kallat ett exciterat tillstånd Energin kan tillföras på olika sätt, till exempel genom absorption av ljus (fotoner), värme eller kollisioner med andra partiklar. Exciterade elektroner är instabila och återgår ofta snabbt till sitt grundtillstånd, vilket frigör energi i form av elektromagnetisk strålning, ofta synligt som ljus.

Maria Strömme såg tydligt analogin. Hon lyfter särskilt fram ***David Bohm***, en av de mer gränsöverskridande teoretiska fysikerna, och hans teori om en implicit och en explicit ordning, där den senare är den fysiska värld vi upplever till vardags och den förra en underliggande ”basverklighet”, som vi inte uppfattar i ett normalt medvetandetillstånd , men kanske i utvidgade tillstånd.

Kvantvärldens ”fält” kallas även ”kvantvakuum” innehåller ingenting konkret och färdigt. Där ”nere” eller ”inne” finns ingen materia. Där finns potentialen för materia och alla fysiska fenomen. Den fysiska ”riktiga” verkligheten uppstår genom den potentialen.

Matematiskt ramverk för medvetandet

Med sin modell föreslår ***Maria Strömme*** ett matematiskt ramverk för medvetandet, En grund för att förstå hur den fysiska världen runt om oss uppstår och hur vi kan ha subjektiva upplevelser. Modellen utgår från att medvetandet är icke-lokalt, vilket förklarar hur den typen av fenomen vi i vardagen uppfattar som mystiska uppstår såsom telepati och nära-döden upplevelser. Och vad hon antar är häpnadsväckande. Nämligen att vårt individuella medvetande inte upphör när vi dör utan återgår till det universella medvetandefält där det en gång kom från och som vi egentligen aldrig lämnat, även om vi i vardagen upplever att vi har separata medvetanden.

Maria Strömme ser religion i ett annat ljus än tidigare. De som skapat de religiösa skrifterna har upplevt sig vara upplysta och ha fått insikterna de vill förmedla till andra. Då använder de ett bildspråk som finns i det kulturella och historiska sammanhang de befinner sig. Om man läser skrifterna med dessa glasögon ska man inte tolka dem bokstavligt. Det är liknelser och bilder, som när Maria Strömme läser dem på det sättet får hon nästan gåshud, för vad säger de egentligen, frågar hon retoriskt.

- De säger att separata medvetanden är en illusion och att det vara finns ett medvetande. Kristna kallar det Gud, medan en icke-religiös religion som buddhismen kallar det Brahman (=unity). Det är olika ord för en grundläggande struktur som inte är delbar. Det är oftast de österländska andliga traditionernas paralleller dras i samband med medvetandeforskning och kvantfysik. Men, säger Maria Strömmer, det finns passager med liknande innebörd i såväl Bibeln som Koranen. Först i skarven mellan 1800- och 1900-talet börjar medvetandet sakta men säkert att beforskas inom den gängse akademiska fållan igen.

Maria Strömme berättar att hon fick ett mail från en tysk professor i neurologi. Han skrev; ***”Jag har ägnat 35 år av min karriär åt att leta efter var medvetandet uppstår i hjärnan. När jag läser om din modell inser jag att jag kanske har letat på fel plats***”.

När hon läste mailet tänkte hon att neurologerna nog sitter på ovärderlig kunskap för att hitta rätt. Mycket talar för filterhypotesen, som är idén om att hjärnan fungerar som ett slags filter som begränsar det utvidgade egentliga medvetandet. Den lanserade redan 1898 av psykologipionjären William James. Andra metaforer med samma innebörd har använts är att hjärnanär en som en radio eller TV, en slags

transponder eller reducerventil. Hypotesen är logisk menar ***Maria Strömme*** och jämför med våra syn- och hörselorgan, som bara kan förmedla vissa våglängder av ljus och ljud till oss, trots att den totala fysiska verkligheten rymmer betydligt fler frekvenser. Hennes utgångspunkt är att det inte finns något mystiskt och övernaturligt. Tycker man inte det har vi fel förklaringsmodell.

Gåtan är hur västerländsk vetenskap kunde hamna i en materialistisk återvändsgränd, som kanske Maria Strömme visar att vi långsamt håller på att ta oss ur. Om alla människor börjar inse att våra medvetanden hänger ihop blir t.ex. att kriga mot varandra absurt och meningslöst. Det skulle bli revolutionerande om vi människor börjar förstå vår plats i Universum. Det göt vi ju inte idag.

Avslutningsvis vill jag som är kristen och sökare dela med mig av min moderna version av trosbekännelsen.

Jag tror på ett evigt liv i ett oändligt universum.
(Den heliga anden = Medvetandet)

Jag tror att Jesus var en profet, som tidigare än andra fick insikt om evolutionen och människans medvetande. Född av Maria från Galileen, pinad under Pontius Pilatus, korsfäst och dog martyrdöden för sina insikter.
(Efter honom har många insiktsfulla efterföljare mördats av samma skäl.)

Några av Jesu samtida såg i honom en övermänniska, som övervinner döden och skänker evigt liv. Hans gärning har fått många, många efterkommande att tro på en högre mening.

Jag tror också på den heliga anden och ATT en insiktsfull kyrka i tiden, som predikar kärlekens och medvetandets kraft, är en väg till högre insikt om evolutionen och livet.

Lars-Olof (LO) Landin
Grundare och huvudredaktör
tankesmedjan Kreaprenör®
www.creapreneur.se